

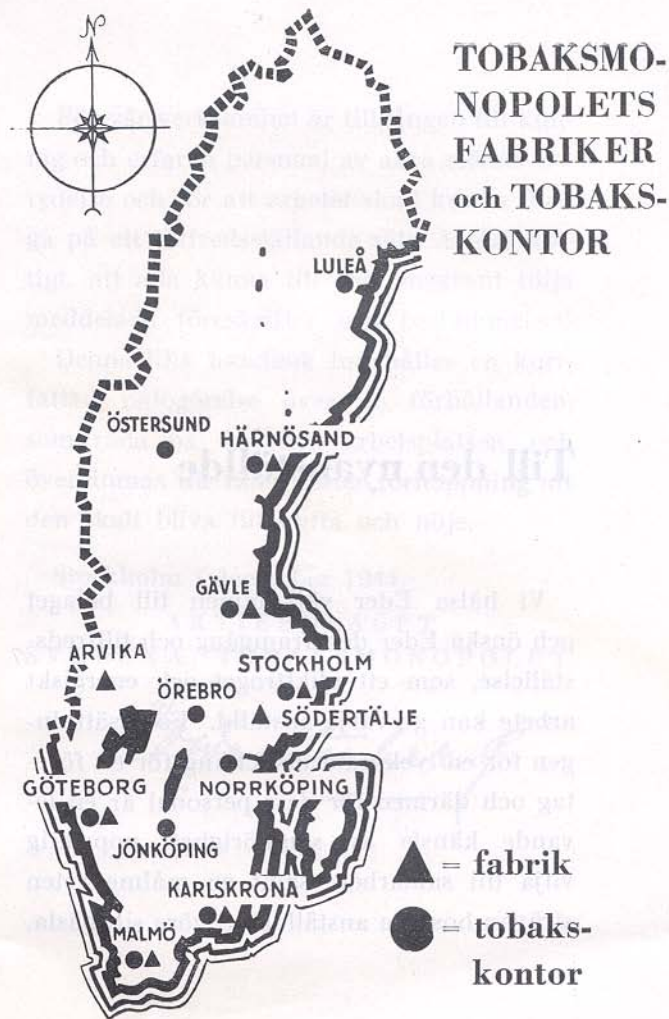

TOBAKSMONOPOLET

En vägledning för den anställde

Varje nyanställd erhåller förutom denna bok arbets- och löneavtal med arbets- och ordningsregler, legitimationskort samt efter inträde i Tobaksmonopolets pensionskassa och sjuk- och begravningskassor reglemente och stadgar för dessa kassor.

Denna bok tillhör:

Till den nyanställde

Vi hälsa Eder välkommen till bolaget och önska Eder den framgång och tillfredsställelse, som ett plikttroget och energiskt arbete kan ge varje anställd. Förutsättningen för en lyekosam utveckling för ett företag och därmed för dess personal är en levande känsla av samhörighet, uppriktig vilja till samarbete samt en målmedveten strävan hos alla anställda att göra sitt bästa.

För vår verksamhet är tillgången till kun-
nig och erfaren personal av allra största be-
tydelse och för att arbetet skall kunna fort-
gå på ett tillfredsställande sätt, är det vik-
tigt, att alla känna till och noggrant följa
meddelade föreskrifter och bestämmelser.

Denna lilla handbok innehåller en kort-
fattad redogörelse över de förhållanden,
som råda på den nya arbetsplatsen, och
överlämnas till Eder under förhoppning att
den skall bliva till nytta och nöje.

Stockholm i december 1944.

AKTIEBOLAGET
SVENSKA TOBAKSMONOPOLET

Sten Westerberg

Hur Tobaksmonopolet tillkom

År 1913 infördes folkpensioneringen. Denna reform medförde givetvis stora årliga utgifter för staten, och nya inkomst-källor måste tagas i anspråk. I detta läge hänvisade finansministern till ett dittills föga beaktat skatteobjekt — tobaken.

I juli månad 1914 lades förslag om statsmonopol på tobakstillverkningen på riksdagens bord, och den 9 september samma år fattade riksdagen ett beslut, som i kort-het innebar, att en förordning om statsmonopol på tobakstillverkningen antogs och att Kungl. Maj:t bemyndigades träffa överenskommelse med ett för ändamålet bildat aktiebolag — Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet — om utövande av detta statens monopol. Tobaksmonopolet började sin verksamhet den 1 juni 1915.

Bolaget har således ensamrätt att till riket införa råttobak och att tillverka tobaksvaror. Genom en lag, som trädde i kraft den 1 juli 1943, har bolaget dessutom övertagit im-porten av färdiga tobaksvaror.

Tobaksmonopolets organisation

Som vi förut omnämnde, är Tobaksmonopolet ett aktiebolag. Aktiekapitalet upp-går till 30 milj. kronor, varav staten äger samtliga stamaktier, till ett belopp av 29 milj. kronor. Den återstående miljonen, som utgöres av preferensaktier, är fördelad på fyrtio personer, som erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att vara aktieägare. Ut-delningen på aktierna är begränsad till 5 $\frac{1}{2}$ %.

Statens huvudsakliga inkomst från To-baksmonopolet utgöres emellertid av to-baksskatten, som för närvarande för de olika varuslagen varierar mellan 50 och 78 % av priskurantpriset.

Bolagets verksamhet bedrivs efter två huvudlinjer: Tillverkning och försäljning med distribution.

Det samordnande organet är huvudkon-toret, som under verkställande direktören och tekniske chefen leder verksamheten, inköper tobak och andra råvaror, anskaffar och tillhandahåller lokaler, maskiner och

inventarier samt ombesörjer den centrala bokföringen och skatteredovisningen.

Fabriker finnas på följande platser:

Malmö (tillverkning av cigarrer och cigarr-cigarretter)

Karlskrona (tillverkning av snus)

Göteborg (tillverkning av snus)

Södertälje (tillverkning av cigarrretter)

Stockholm (tillverkning av cigarrer, cigarr-cigarretter och cigarretter)

Arvika (tillverkning av rökto bak och tugg-tobak)

Gävle (tillverkning av cigarrcigarretter)

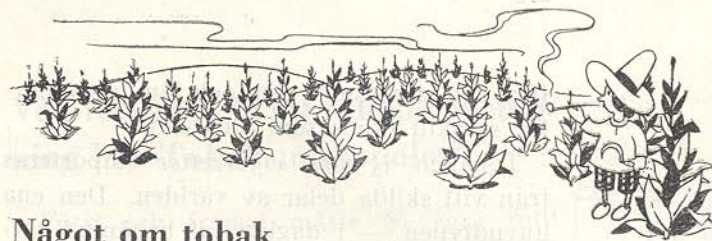
Härnösand (tillverkning av cigarrretter, rök-tobak och snus)

Det totala arbetarantalet uppgick den 31 december 1943 till något över 2 000.

Distributionen av färdiga tobaksvaror till handlandena ombesörjes av *tobakskontor*, som äro förlagda till:

Malmö, Karlskrona, Jönköping, Göteborg, Norrköping, Örebro, Stockholm, Gävle, Härnösand, Östersund och Luleå.

★

Något om tobak

Innan vi gå in på de spörsmål, som utgöra den egentliga anledningen till denna handbok, skola vi dröja några ögonblick vid den råvara, som under våra gemensamma ansträngningar skall bearbetas, så att den blir njutbar för landets många tobakskonsumenter.

Tobak för tillverkning av *cigarrer* och *cigarrcigarretter* hämtas från långt avlägsna länder. Benämningar som havannacigarr och brasilecigarr skvallra om råvarans ursprung. Även på Sumatra och Java produceras utmärkt tobak. I detta sammanhang vilja vi nämna, att en cigarr består av tre delar: inlaga, omblad och täckblad. Inlaga och omblad utgöra tillsammans den s. k. vickeln, och sedan denna omslutits av ett täckblad, är cigarren färdig. Sumatratobakens blad utmärka sig genom sin vackra

färg och stora smidighet och lämpa sig därför särskilt bra såsom täckblad.

Tobaken i våra *cigarretter* importeras från vitt skilda delar av världen. Den ena huvudtypen — i dagligt tal benämnd virginiatobak — inköpes från Amerika och den andra — orientalisk tobak — hämtas huvudsakligen från Grekland, Turkiet och Bulgarien.

Röktobak och *tuggtobak* består i allmänhet av blandningar av olika företrädesvis amerikanska tobakssorter.

I *snuset* ingår förutom tobak av amerikanskt ursprung även svensk tobak.

Tobak är en mycket dyr råvara, och det är av stor betydelse, att i tillverkningen all sparsamhet med materialet iakttages.

Vad fordras för att erhålla anställning hos Tobaksmonopolet?

Först och främst måste Ni vara fullt frisk. Läkareundersökning är obligatorisk före inträdet i bolagets tjänst och sker på bolagets bekostnad hos anvisad läkare. Vidare skall Ni avlämna åldersbetyg och uppvisa skolbetyg och eventuella arbetsbetyg. Till de anställdas tjänst har bolaget inrättat pensionskassa, sjukkassa och begravningskassa. Anslutning till dessa kassor är obligatorisk, och bolaget förbehåller sig rätt att avdraga erforderliga avgifter från avlöningen. I enlighet med protokollsuttalande till § 2 i arbets- och löneavtalet kan Ni dock erhålla befrielse från skyldigheten att ansluta Er till sjuk- och begravningskassorna, om särskilda skäl föreligger.

Om Ni inte fyllt 18 år, skall Ni, innan anställning erhålles, avlämna en s. k. intygsbok (»minderårighetsbok»). Sådan bok erhålles på pastorexpeditionen i den församling, där Ni är kyrkobokförd. Boken

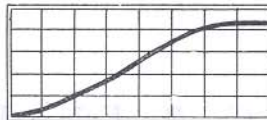
innehåller förutom uppgifter om namn och ålder även intyg om att Ni genomgått vissa grundläggande skolor.

För att bli stadigvarande anställd fordras två års väl vitsordad provtjänstgöring, nytt friskbetyg samt visst åtagande ifråga om sjukförsäkring. (Se § 2 i Avtalet.)

Avlöning

Avlöningsveckan omfattar tiden från och med söndag till och med lördag. Avlöningen utbetalas genom arbetsbefälet i regel under loppet av fredagen påföljande vecka. Om felaktighet i avlöningens uträkning synes föreligga, bör anmälan därom genast göras till närmaste förman, som ombesörjer eventuell rättelse.

Dyrtidstillägg

Dyrtidstillägg å avlöningen utgår för närvarande i huvudsaklig överensstämmelse med det s. k. ramavtalet. Till följd av att utgångspunkten för beräkningen av dyrtidstillägget är indextalet 170 mot ramavtalets 178, utgår något högre dyrtidstillägg än efter ramavtalet. Tillägget utgör för närvarande (december 1944) 24,06 %.

Semester och semesterlön

Sedan Ni varit anställd i 180 dagar i följd, har Ni kvalificerat Er för rätt till semester. (Se § 18 i Avtalet med protokollsuttalande.) Semestern förlägges till sommarmånaderna. Under semestertiden utgår lön. På fabrikskontoret kan Ni få ta del av ett cirkulär, som redogör för semesterns längd och huru semesterlönen beräknas.

Fria arbetskläder

De arbetskläder, Ni erhåller, äro bolagets egendom och böra vårdas väl. De få icke medföras från arbetsplatsen. För närvarande utlämnas arbetskläder endast mot textilkuponger till gällande ransoneringskort.

Avlöningsförmåner under militärtjänstgöring

Om Ni inkallas till militärtjänst, skall detta omedelbart anmälas till Eder närmaste förman och till fabrikskontoret.

Vid inkallelse till beredskapstjänst (således icke första värnpliktstjänstgöring eller beredskapsövning) erhålles från bolaget, om Ni vid tidpunkten för inkallelsen är stadigvarande anställd eller då fullgjort provtjänstgöring under minst 3 månader, 25 % av den ordinarie avlöningen, så länge militärtjänsten varar. För de förmåner, som under militärtjänsten erhållas från

Kronan, göres icke något avdrag, men å andra sidan betalar bolaget inte högre belopp, än att detsamma utökat med de kontanta förmånerna från Kronan uppgår till den avlöning, Ni uppbar före inkallelsen.

Under den tid, Ni är inkallad, är Ni skyldig att varje månad insända redogörelse för inkomsterna från Kronan. Formulär härför samt ett cirkulär, vari i detalj redogöres för Edra ekonomiska förmåner från bolaget under inkallelsen, avhämtas på fabrikskontoret före inryckningen.

Sjukdom

Om Ni är sjuk och inte orkar gå till arbetet, skall Ni naturligtvis stanna hemma. Men Ni är absolut skyldig att genast anmäla detta. Behöver läkare anlitas, så ring eller sänd bud (om Ni inte är absolut tvungen att tillkalla läkare omedelbart) till personalkonsulenten eller sjuksystemen, som sedan ordnar med läkarbesök. Ni får utan

kostnad anlita företagets läkare, men vid konsultationen måste Ni alltid medföra s. k. läkarremiss, som i regel utskrivs av personalkonsulenten. För frånvaro utöver tre dagar fordras läkarintyg.

Skulle Ni insjukna eller råka ut för olycksfall på arbetsplatsen, så vänd Er till Eder förman, sjuksystemen eller personalkonsulenten.

Tag reda på var förbandslådor finnas och vem som kan anlägga förband inom avdelningen!

Sjuk- och begravningskassor

Som vi nämnde i samband med förutsättningarna för inträde i Tobaksmonopolets tjänst, är i regel varje anställd ansluten till bolagets sjukkassa. Genom avdrag på avlöningen gör Ni inbetalningar varje månad. I gengäld erhåller Ni ekonomisk hjälp, när Ni är sjuk. Genom bolagets försorg får

Ni dessutom ytterligare bidrag — supplement till sjukpenning — under högst 90 dagar varje tolv månadersperiod. Se vidare protokollsuttalandet till § 2 i Avtalet.

För *olycksfall i arbete* är Ni obligatoriskt försäkrad genom bolagets försorg. Utöver den ersättning, som tillkommer Er enligt Riksförsäkringsanstaltens beräkningsgrunder, utbetalas supplement till sjukpenning i vanlig ordning.

Såsom regel är varje anställd även ansluten till bolagets *begravningskassa*. Vissa relativt små årliga avgifter skola erläggas. Till dödsboet efter den som tillhört kassan under minst 60 dagar utgår 100 kronor och, om delägarskapet varat minst ett år, 200 kronor.

Social verksamhet

Personalkonsulenter

Vid de flesta av bolagets fabriker finnas personalkonsulenter, som stå till tjänst med upplysningar och råd i sociala frågor. Allt

efter behoven och möjligheterna på olika platser ombesörja de barnens placering i daghem och på barnkolonier, planera kurser och lämna råd beträffande personalens fritidsverksamhet. Personalkonsulenterna förestå fabrikenas bibliotek och bistå personalen med upplysningar om studiemöjligheter och stipendier.

I detta sammanhang vilja vi omnämna, att Tobaksmonopolet äger ett vackert beläget konvalescenthem, Rockesholms gård, i Bergslagen, där de anställda för en billig penning kunna få vila och hämta krafter efter genomgången sjukdom.

Intressekontor

Vid samtliga fabriker finnas intressekontor inrättade. Dessa kontor lämna råd i ekonomiska angelägenheter och åtaga sig att genom regelbundna löneavdrag utan kostnad ombesörja skattebetalningar samt erlägga hyror och amorteringar. Vidare tar intressekontoren emot och förräntar Edra sparmedel. Att ha en sparad slant inger en

känsla av trygghet. Skatterna bli mindre kännbara, om Ni har medel till förfogande, så att de kunna betalas i rätt tid. Ni kan vidare behöva pengar för bosättning, under militärtjänst (framför allt under den första utbildningstiden) eller för att förverkliga Edra studieplaner.

Tänk på framtiden!

Inköp av tobaksvaror

Mot avlämnande av gällande kuponger till eget och makes resp. makas ransoneringskort eller ett kort, tillhörande annan familjemedlem i samma hushåll (dock högst 1¹/₂ helt inköpskort) får Ni till vissa belopp per vecka inköpa särskilda fabriks-cigarretter och s. k. utskottsvaror (cigarrer och cigarrecigarretter). Utskottsvarorna, som försäljas till cirka 60 % av priskurantpriset, utgöres av Tobaksmonopolets ordinarie märken, som utsorterats på grund av ojämnheter i täckbladets färg eller annat oväsentligt fabriktionsfel.

Legitimationskort

Samtliga personer, som ha sin verksamhet inom fabriksområdena, förses med legitimationskort, som på anfordran skola uppvisas för vakten. Kortet skall alltså ständigt medföras.

Känn ansvar för legitimationskortet och se till, att det inte kommer i främmande händer!

Anmäl omedelbart förlust av legitimationskort till fabrikskontoret!

Visitering

Samtliga anställda äro underkastade visiteringsskyldighet vid utpassering från fabriker. Det är givetvis inte tillåtet att ur fabriker utföra tobaksvaror eller bolaget tillhörig materiel. Försök till utförelse av tobaksvaror medför risk för omedelbart avsked och anmälan till polismyndigheten. Personalen får icke heller *införa* tobaksva-

ror eller andra varor utan skall avlämna alla paket hos vakten. Paket, som utföras ur fabriker, skola undersökas av visiteringspersonalen.

Tidkontroll

Var och en skall *egenhändigt* stämpla ett tidkort i härför anvisat kontrollur. Stämpling skall äga rum, så snart Ni går in i Eder arbetsavdelning och omedelbart innan Ni avlägsnar Er därifrån, således även om Ni av en eller annan anledning erhållit permission. Om kortet skulle råka bli felstämplat, så anmäl detta omedelbart till Eder förman.

För sen ankomst

Enligt § 2 i arbets- och ordningsreglerna har den, som icke passat tiden, rätt att börja arbeta först efter närmast följande rast. Även om Ni erhåller tillstånd av Edert arbetsbefäl att börja arbeta omedelbart, får

Ni böta (kvinna 10 öre, man 15 öre). Bötesbeloppen tillfalla en särskild hjälpfond inom sjukkassan.

Permission

Önskar Ni avlägsna Er från avdelningen för exempelvis egna angelägenheter av vikt, har Ni att i god tid hos Edert närmaste arbetsbefäl anhålla om permission. Beviljas denna, erhåller Ni en permissionsedel, som, om så angivits, gäller för utpassering genom vakten under arbetstid.

Säkerhetstjänst

I varje fabrik finnas skyddsombud, valda av arbetarna. Ombuden ha var sitt skyddsområde, där de skola befrämja samarbetet mellan arbetare och arbetsledning i gemensam strävan att minska antalet olycksfall samt att ordna och upprätthålla

hälsosamma förhållanden på arbetsplatserna.

Vid varje fabrik finns en säkerhetskommitté, som behandlar frågor rörande säkerheten och sundheten i arbetet. Normalt håller kommittén ett sammanträde var tredje månad. Den består av representanter för företagsledningen och arbetarna.

Ett stort antal olycksfall orsakas av att arbetarna icke följa givna säkerhetsföreskrifter. Lägg därför på minnet, att maskinerna inte få rengöras, medan de äro i gång, och skaffa från arbetsbefälet och skyddsombudet på Eder avdelning upplysning om de speciella olycksfallsriskerna i Edert arbete.

Följ skyddsombudens anvisningar!

Tänk också själv!

Luftskydd och brandskydd

Inom varje fabrik finnes ett organiserat industriluftskydd, som har till uppgift att

vid luftanfall skydda personalen och materielen samt att i möjligaste mån säkerställa driften. Ni är enligt lag skyldig att deltaga i luftskyddet samt att följa eventuellt påbjuden utbildning. Ni bör noga taga del av fabriakens luftskyddsanvisningar.

Inom varje fabrik finnes även organiserat brandskydd, som har nödig brandmateriel till sitt förfogande.

Iakttag särskild försiktighet med eldfarliga ämnen. Lägg allt begagnat trassel i de därför uppställda behållarna.

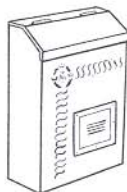
All rökning är förbjuden inom arbetslokalerna.

Förslag om förbättringar i arbetsmetoderna

Anser Ni, att ett arbete skulle kunna utföras på enklare sätt än hittills eller med mindre materialåtgång, så lägg fram Edert uppslag för fabriksledningen eller skriv ned

förslaget och lägg det i en för ändamålet uppsatt brevlåda.

Är idén icke tidigare känd och bolaget finner den lämplig att förverkliga, kan Ni erhålla en gratifikation för Edert uppslag.

Vad Ni har att iaktta, om Ni lämnar bolaget

Beträffande uppsägningstid m. m. se § 7 i Avtalet.

Återlämna till fabrikskontoret Edert legitimationskort. Klara upp alla affärer med intressekontoret och lämna in arbetskläder, ev. verktyg och nycklar till klädsåp, böcker m. m.

Anteckningar

Faded, illegible text on a ruled page, likely bleed-through from the reverse side of the paper.

VAR RÄDD OM HÅRET

AKTA FINGRARN!